

minus existimo, si talis sit ignorantia, quæ excuset a culpa mortali, non incurri hanc censuram in conscientia. Ita Innocentius, in cap. 4 de Schismat.; Panormitanus, in cap. Veritatis, de Dolo et contum., num. 46; Castro, lib. 2 de Lege pœnal., cap. 15; Navarrus, in Summa, cap. 27, num. 244, ubi tacite exponit dictum, cap. Cum illorum, de ignorantia crassa. Idem sentit Antoninus, 3 part., tit. 24, cap. 76, in 7 effectu, citans Paludanum, 4, dist. 48. Et confirmatur, quia ignorantia invincibilis excusat, ne quis incurrat irregularitatem, etiamsi excommunicatus celebret; ergo etiam excusabit hanc suspensionem. Confirmatur præterea, quia cessante causa adæquata, cessat effectus; sed hæc suspensio adæquate ponitur ut pœna, quæ respicit culpam; ergo cessante culpa, cessat, juxta cap. Apostolicæ, de Clerico excomm. ministr. Nec potest dici cessante culpa incurri hoc impedimentum non ut pœnam, sed ut inhabilitatem quamdam, vel irregularitatem. Hoc enim verisimile non est, tum quia nullum hic fundamentum, etiam indecentiæ, vel alicujus significationis, propter quod hæc inhabilitas tunc imponatur; tum etiam quia talis inhabilitas non est asserenda, nisi sit in jure expressa; quod hic non invenitur. Nam cætera capita, præter cap. Cum illorum, nihil probant, ut dixi, quia non loquuntur in hoc casu. Adde, in cap. 4 et ult. de Eo qui furt. Ordin. suscep. (quæ sunt potissima), manifeste requiri culpam, vel in furtiva seu clandestina susceptione Ordinis, de qua ibi est sermo, et aperte includit culpam, ita ut sine illa vix possit intelligi; vel etiam in contumacia contra prohibitionem ordinantis sub anathemate positam, et censura inde contracta, ut ibidem supponitur; cap. autem Cum illorum, optime exponitur de ignorantia culpabili. Nam in facto tam gravi, ut est violenta percussio clericæ, et jure tam manifesto, ut est de excommunicatione, quæ propter illud incurritur, non præsumitur in jure probabilis ignorantia, ut recte ibi notant Hostiens. et Abb., num. 45, advertendo ibi non esse sermonem in foro pœnitentiæ, sed contentioso, et ideo non præsumi illam ignorantiam talem esse, quæ a culpa, vel censura excuset. Quia vero aliquo modo diminuit culpam, ideo quoad dispensationem ibi constituitur discrimen; nam qui scienter sic ordinatus est, si fuerit secularis, spe omnis dispensationis privatur; sic enim intelligo illa verba, *In perpetuum deponendos,*

ut sequentia declarant; si autem ex crassa ignorantia, datur spes dispensationis, sed Pontifici reservatur ibidem; si autem sint religiosi scientes, simpliciter suspenduntur; unde non videtur absolutio reservari Papæ, sed relinqui in jure communi. Quando vero intercedit ignorantia, eorum Abbatibus expresse committitur, nisi tam crassa reputetur ignorantia, ut scientiæ æquivalet, ut latius ibi interpretes, et Covarr. supra.

59. *Qui per vim cogitur ligatus ordinari, non incurrit hanc pœnam. — Modo sufficiat ad excusandum a culpa. —* Unde infero, idem dicendum esse, si quis per vim vel metum cadentem in constantem virum cogatur ordinari, excommunicatus, vel irregularis existens; nam tunc absolutus ab excommunicatione, vel dispensatus in priori irregularitate, non indigebit alia dispensatione. Ita sentit Sylvest., verb. *Irregularitas*, quæst. 7; Tabiena, *Irregularitas*, 4, concl. 45, licet sub dubio, et distinctione; licet contrarium sentiat Maiol., lib. 4, cap. 46, sed sine jure, vel cogente ratione, quia hæc suspensio non incurritur nisi propter culpam; et ideo sicut ignorantia excusans culpam excusat hanc pœnam, ita et necessitas; est enim eadem ratio, et nullum est jus in contrarium. Quod autem aliquis metus, vel necessitas possit in eo casu excusare a culpa, tanquam certum suppono ex dictis de censuris in communi, ubi ostensum est, propter vitandam mortem, aut gravem infamiam posse aliquem censura ligatum immiscere se divinis, secluso scandalo, et contemptu religionis; eadem est autem ratio in hoc actu, quæ est in sacrificando, vel alio simili. Nec vero potest quis in eo casu exterius recipere Ordines, et interior intentionem non habere, quia majus sacrilegium committeret; potest igitur licite et valide et sine suspensione ordinari. Solum ergo oportet advertere in particulari, an coactio, vel metus sit sufficiens ad excusandum a culpa. Et in hoc sensu dicunt aliquando auctores, excommunicatum, vel irregularem non debere, nec posse licite obedire Episcopo volenti eum ordinare, et cogenti etiam per excommunicationem, ut in simili sumitur ex D. Thom., 2. 2, quæst. 100, art. 6, ad 2, et Sylvest., verb. *Ordo*, 3, quæst. 44 et 42; illa enim non videtur sufficiens coactio, quæ excuset, quia præceptum illud in re non obligat, et ideo illa excommunicatio est nulla, et exterius illam sustinere pro aliquo tempore non est grave detrimentum, propter quod

vitandum liceat cum censura sese ingerere ad Ordines suscipiendos. Secus vero esset, si adjungeretur gravis infamia, vel aliud simile detrimentum.

*Duodecima suspensio contra ordinatos ab Episcopo excommunicato, vel suspenso.*

60. Duodecimus casus est de illo, qui ab Episcopo excommunicato vel suspenso Ordines suscipit, nam executionem Ordinum non recipit, et ideo censetur manere ipso jure suspensus. In hoc casu conveniunt Doctores communiter in cap. 4 et 2 de Schismat., per textum ibi, et per plura alia, quæ habentur, 9, quæst. 4, a principio, dicentia tales ordinationes esse irritas, non quidem quoad substantiam, sed quoad usum Ordinum, ut sæpe exposuimus; quod perinde est ac si diceretur, per illam ordinationem non dari Ordinis executionem, et consequenter sic ordinatum manere suspensum. Idem docent Summistæ, et Navarr., cap. 27, num. 241; Covarr. dict. § 6, num. 6; Maiol., lib. 4, cap. 22; qui interdum irregularitatem hanc vocant. Sed quoad hoc eadem est ratio de illa, quæ de aliis.

61. *An suspensio hæc solum ob culpabilem ordinationem incurrat. — Tertia sententia præfertur. —* Dubium vero est, an si contingat aliquem sine culpa sua ordinari ab excommunicato, suspensus nihilominus maneat. Potest enim id facile contingere per ignorantiam facti, quæ de excommunicatione alterius potest facile esse invincibilis. Videtur enim non incurri, quia est pœna, quæ cessat, excusata culpa. Atque ita senserunt Innocent. et Abb., superiori puncto citati, quos etiam cum aliis refert Covarr. dict. § 6, num. 6. Quibus etiam favet cap. Si qui a simoniacis, 4, quæst. 4, ubi de ordinatis a simoniacis dicitur, si probare potuerint, ex ignorantia (utique inculpabili) id fecisse, in suis gradibus et Ordinibus esse recipiendos. Facit etiam cap. Ordinationem, 9, quæst. 4, ibi: *Nisi probare voluerint se, cum ordinarentur, eos nescisse damnatos.* Nihilominus Covarr., dict. num. 6, contrariam sententiam, ut probabilior, et securiorem amplectitur, cum Gloss. in dict. cap. Si qui a simoniacis, 4, quæst. 4, et in cap. Ab excommunicatis, 9, quæst. 4, et aliis Glossis, et Doctoribus, quos refert. Idem Maiol., lib. 4, cap. 46. Fundatur præcipue hæc opinio in dict. cap. 4, et ult., de Eo qui Ordin. ab Episcop. qui renunc.

Sed præterquam quod exemplum est dubium, argumentum a simili parum efficax est. Affertur præterea dict. cap. Si qui, et cap. Ab excommunicatis, nam in eis significatur, etiam ignorantes probabiliter, indigere dispensatione. Ratio etiam adhiberi potest, quia nemo dat quod non habet; suspensus autem, vel excommunicatus non habet usum Ordinis, et ideo illum non confert. Unde (sicut in suspensione prima dicebamus) hæc non est tunc pœna, nec propria suspensio, quæ sit censura, sed solus effectus, vel potius defectus consequens ex defectu (ut sic dicam) virtutis activæ in ordinante. Et hæc ratio differentiæ posset optime constitui (supposita hac opinione), inter hunc casum, et proxime præcedentem. Hæc ergo sententia magis præcedentem est, quia jura simpliciter irritant ut possunt hanc ordinationem, non ob culpam ordinati, sed in injuriam ordinantis. Cum enim talis Episcopus non habeat usum Ordinum, nec illum dare permittitur. Non quod intrinsece, et ex natura rei hoc sequatur, pendet namque ex prohibitione Ecclesiæ, sed quod illam congruentiam consideraverint jura, quæ hoc disponunt, quia nemo dat quod non habet. Non excusat ergo ignorantia hanc suspensionem, licet ratione illius facilius sit dispensatio, et Episcopo concedatur.

62. *An sic ordinatus per metum gravem suspensus maneat. — Objectio. — Solutio. —* Dubium vero superest, an idem dicendum sit de coactione et metu cadente in constantem virum. Navarrus enim, dict. num. 244, putat excusare hanc irregularitatem, et idem sentiunt Sylvester, et Tabiena supra, sub dubio, ut retuli. Favetque cap. Constat, 4, quæst. 4, ubi est sermo de ordinatis ab hæreticis. Consequenter autem loquendo idem hic dicendum est, ex eodem fundamento, quod hæc suspensio non est propter culpam ordinati, sed defectus potestatis in ordinante. Qui defectus non tollitur propter metum, imo quodammodo augetur, præsertim si ab ipsomet ordinante incutiatur. Et confirmatur, nam ignorantia excusans a culpa, non impedit hanc suspensionem; ergo neque metus, seu necessitas, nam hic etiam est eadem ratio. Dices, repugnantiam involvi, quod aliquis sciens et videns licite accipiat Ordines, a quibus scit se mansurum suspensum; nam hoc ipsum cedit in irreverentiam ipsorum Ordinum, et hæc differentia assignari hic potest inter ignorantem et coactum; nam ignorans putat se accipere et Ordines, et exe-



ctionem eorum, et ideo talis actus excusatur ab omni culpa; ille vero, qui cogitur, non ignorat potestatem, et conditionem ordinationis, et ideo non poterit licite velle aut permittere se ab illo ordinari ad vitandum grave nocumentum, nisi intelligat posse se integre (ut sic dicam) ab illo ordinari, recipiendo Ordinem, et usum ejus. Sed hoc non cogit, quia non est per se et intrinsece malum scienter recipere Ordinem sine usu ejus, quando id non provenit ex defectu recipientis, sed dantis, nec fit omnino spontanee, sed cum morali violentia ac necessitate. Nam in hoc non fit contra prohibitionem Ecclesiae, quia hæc non obligat cum tanto rigore, et discrimine; neque ex sola rei natura fit injuria tali sacramento; ipsum enim integrum recipitur, et potest etiam digne recipi; usus autem ejus licet tunc non sit expeditus, non vergit in irreverentiam sacramenti, poteritque facile postea expediri per superiorem, cui necesse est juxta debitum ordinem rationem reddere talis ordinationis, et legitimam excusationem ostendere. Atque hoc solum probat dict. cap. Constat, cujus verba sunt: *Iste talis potest habere colorem aliquem excusationis.* Non quidem ut executionem Ordinis a tali ministro receperit, sed ut Episcopus possit facile cum illo dispensare, sicut etiam potest dispensare cum eo, qui per ignorantiam probabilem a tali ministro ordinatur, ex omnium sententia, ut patet ex Navarro, Sylvestro, et aliis supra, et juribus quæ ab ipsis citantur in cap. 2 de Ordin. ab Episcop. qui renunc. Episcop., et in cap. Statuimus, 2, et cap. Si qui a simoniaco, 1, quæst. 1. Nam licet expresse hoc non asserant, tamen ad favorem ampliandum per rationis similitudinem sufficiunt.

63. *Ordinatus ab excommunicato aut suspensio non denunciato non incurrit.* — Hæc autem omnia intelligenda sunt de ministro non tolerato, sub quo comprehendimus depositum, degradatum, suspensum ab Ordine, interdictum et excommunicatum; nam de his omnibus est eadem ratio. Sed hodie non censentur non tolerati, donec per sententiam nominatim declarati sint, juxta Extravagant. Martini V supra tractatam in materia de excommunicatione. Comprehendimus etiam hic omnes ordinatos ab Episcopo simoniaco, hæretico vel schismatico; nam hi omnes sunt excommunicati vel suspensi ab usu Ordinum, juxta cap. 4 de Schismaticis, cum similibus, et ita omnes comprehenduntur sub dicta re-

gula, et cum eadem limitatione sumpta ex eadem Extravag. Et de suspensione simoniaci plura in sect. 4, quia et latius patet, et in jure speciali odio habetur. Unde Clemens VIII cum in motu anni 1595, constitutionem Sixti V contra male promotos ad terminos juris communis et constitutionem Pii II reducerit, quoad simoniacoꝝ pœnam voluit in sua vi permanere.

64. *An suspensio hæc locum habeat in consecratione Episcopi.* — *Conclusio.* — Sed circa hunc casum interrogari potest, an hæc suspensio locum habeat in consecratione Episcopi ab excommunicatis seu non toleratis facta. Affirmat Maiol., l. 4, c. 22; imo addit, etiamsi per ignorantiam consecratur, solum Papam dispensare; citat Albericum et Summam confessorum. Solumque fundatur in cap. Qua diligentia, de Elect., ubi certe nihil probatur, primo quia ibi agitur de schismatico electo a Catholicis, atque ita dubitabatur de electione ob defectum electi, non eligentium. Secundo, quia verba illa, *si a schismatico nullum Ordinem suscepit*, intelliguntur de Ordinibus ante electionem ad Episcopatum. Et Glossa addit: *Nisi probaret se, cum ordinaretur, ordinatorem nescivisse damnatum.* Tertio quoad ignorantiam attinet, probabilis est ibi non intervenisse, cum ibi dicatur, electum abjurasse schisma. Nihilominus quoad suspensionem existimo, Episcopum sic consecratum contrahere illam, quia jura universaliter loquuntur. Et fundatur in principio generali quod hunc casum includit, quia nemo dat quod non habet. Urde hæc non est pœna, nec extenditur per æquiparationem, sed est defectus potestatis in dante. Quoad dispensationem vero, ideo fortasse Episcopus semper indiget dispensatione Papæ, quia illi immediate subjicitur. Si autem haberet Patriarcham vel alium Primatem, quem recognosceret, ut superiorem, quoad similes actus, ab eo posset dispensari in casu ignorantie, quia nulla est ratio exceptionem faciendi.

65. *De dispensatione in tractatis suspensionibus.* — Supererat tantum dicendum de modo obtinendi dispensationem in omnibus his casibus. Sed in hoc nihil addendum occurrit, nam interdum in ipso canone fit reservatio Pontifici, interdum conceditur expresse Episcopo, ut suis locis annotatum est, et tunc res est clara. Ubi autem nihil dicitur, generales regulæ supra positæ præ oculis habendæ sunt et suis locis applicandæ.

*An contrahantur dictæ suspensiones per delicta occulta.*

66. Duo vero occurrunt hic dubia, quæ prætermitti non possunt: unum est generalius de delictis occultis; tamen quia in hoc genere suspensionis ob iniquam Ordinum susceptionem frequentius contingit delictum esse occultum, explicandum hoc loco est, an tunc incuratur hæc pœna. Fuit enim opinio Alfons. de Castro, l. 2 de Lege pœnali, cap. ultim., concl. 3, suspensionem impositam ipso jure ob aliquod crimen non incurri, si crimen illud sit per accidens occultum, quod etiam affirmat de irregularitate et depositione. Ex qua sententia inferitur, quando in aliquo ex casibus supra numeratis, defectus illius, qui ordinatur, omnino occultus est, nulla indigere dispensatione vel absoluteione, ut sic ordinatus licite possit ministrare, quod prædictus auctor consequenter concedit. Hanc vero sententiam potissimum fundat in illo principio, quod Ecclesia non vindicat occulta crimina, cap. Christianæ, 35, quæst. 5, et cap. Sicut tuis, et cap. Tua nos, de Simonia. Et confirmat ex cap. Inquisitionis, de Accusat., et c. Quæsitum, de Tempor. ordin. In quibus significatur, propter occulta crimina, excepto homicidio vel simonia, neminem esse executione Ordinum privandum, imo nec ascensione ad Ordines superiores, quod clarius dicitur in c. Ex tenore, de Temp. ordin.

67. *Prædicta sententia rejicitur.* — *Satisfit Castri fundamentis.* — *Ecclesia potest per legem delicta occulta per accidens vindicare.* — Hanc vero doctrinam, loquendo in foro conscientie, ut loquimur, falsam esse opinor et non securam practice. Nam in primis nullus dubitare potest, quin possit Ecclesia per legem punire pœna suspensionis externa crimina etiam occultissima, quod de irregularitate recte contra Castrum notavit Covarruvias in Clementina *Si furiosus*, 2 part., § 3, num. 4. Estque eadem vel major ratio de suspensione et de censura in communi; id late probatum est a nobis supra, disputat. 4, et in excommunicatione est extra omnem controversiam, et omnia ibi adducta a fortiori procedunt in suspensione. Quo fit, ut primum Castri fundamentum invalidissimum sit, nam licet Ecclesia de occultis per se, id est, mere internis, non judicet, quia sunt extra forum ejus; et de occultis per accidens, id est, externis, quæ probari non possunt, non judicet per sententiam hominis, quia hæc requirit suffi-

xxiii bis.

cientes probationes et testimonia, hæc autem occulta talia sunt ut probari non possint: nihilominus tamen hæc occulta per accidens vindicat et punit per ipsam legem, quia hæc non sunt extra forum Ecclesie, et aliunde sunt aliquæ pœnæ accommodatæ, ut per legem ipsam inferantur, quæ ut in conscientia ligent, sufficit testimonium conscientie ipsius delinquentis, et hujusmodi pœna est censura quælibet, et consequenter suspensio.

68. *Ob occulta crimina sæpe imponitur irregularitas.* — *Et ob eadem imponitur etiam suspensio.* — Supposita vero potestate, quod de facto suspensio hæc vel etiam irregularitas inferatur propter crimina occulta, evidenter supponit Concilium Tridentinum, in c. 6, sess. 24, ubi concedit Episcopis facultatem absolvendi a suspensionibus contractis propter crimina occulta; ergo supponit suspensionem vere incurri propter talia crimina. Quæ enim esset necessitas illius dispensationis vel facultatis, si suspensio non incurreretur? Et ibidem æquiparat homicidium cum aliis delictis habentibus suspensionem annexam, quantum ad hoc, quod licet sint occulta, nihilominus ob illa talis censura vel irregularitas incurritur, quanquam differentiam in hoc ponat, quod in homicidio difficilior est dispensatio. At vero de homicidio occulto est res certa, quod sufficit ad irregularitatem contrahendam, ex eodem Concilio, sess. 14, c. 7 de Reform., et ex cap. ult. de Tempor. ordin., et c. Inquisitionis, de Accusationibus; ergo idem est in aliis. Denique quod in casibus specialibus, de quibus in hac sectione egimus, incuratur suspensio etiam si delicta occulta fuerint, probatur, quia jura indistincte loquuntur; ergo non possunt a nobis coartari ad crimina publica; alias etiam in censura excommunicationis ipso jure lata, eadem limitatio adhiberi posset. Ubi ergo lex non limitat, neque nos limitare possumus. Alia vero jura, quæ allegat Castro, de re longe diversa loquuntur, ut sect. 3 videbimus.

*An incuratur irregularitas ministrando in ipsa ordinatione in casibus propositis.*

69. *Pars affirmans.* — Quarto, quoniam is, qui ordinatur, solet aliquando statim Episcopo ministrare, vel Epistolam, aut Evangelium solemniter cantare, vel cum eo consecrare, ut faciunt omnes, qui presbyteri ordinantur, dubitari potest, an, si is, qui incurrit suspensionem in ordinatione sua ob aliquem ex nu-



meratis casibus, statim cum Episcopo ministret, irregularitatem incurrat. Quod enim ille fiat irregularis, argumentum est primo, quia vere et proprie ministrat in Ordine jam suscepto; prius enim subdiaconus vel diaconus ordinatur, et tunc incurrit suspensionem, postea vero jam suspensus solemniter canit Epistolam vel Evangelium, quod est proprium ministerium illius Ordinis. Similiter etiam presbyteri prius recipiunt characterem sacerdotalem, postmodum autem vere consecrant; nam licet simul cum Episcopo concelebrent, vere tamen conficiunt, et proprium officium sacerdotalis characteris exercent, juxta ea quæ tradidimus in 3 tom. tertiæ part., circa quæst. 82 D. Thomæ; ergo hi omnes efficiuntur irregulares, nam lex generalis est, suspensum ab aliquo Ordine, si in illo Ordine ministret, irregularem fieri. Et potest a simili confirmari, nam si quis ordinetur in loco interdieto, et in ipsamet ordinatione exercent solemniter actum Ordinis suscepti, canendo Epistolam aut Evangelium, vel consecrando cum Episcopo, irregularis fit ex vi illius legis, quæ irregularitatem imponit clerico ministranti solemniter in suo Ordine in loco interdieto, ut in specie annotavit Covarruvias, in c. Alma, part. 2, § 3, num. 5. Item est aliud exemplum, si quis furtive suscipiendo Ordines latam excommunicationem (hoc enim exempli gratia supponimus) ipso facto incurrat in ipsa ordinatione, irregularis fiet ex vi generalis canonis ferentis irregularitatem contra eum, qui excommunicatus ordinatur. Quod docuit Glossa, in cap. ultim. de eo qui furt. ordin. suscept. Et idem sentit Abbas ibi, num. 4, et clarius, cap. 4, num. 4, ut notat et defendit Navarrus, consil. 97 de Simonia, num. 9 et 10, et in Summa, cap. 25, n. 70. Et videtur probari ex dict. cap. 4 et 3 de eo qui furt. ordin. suscep. Unde a fortiori idem dicendum est, si quis ita ordinatus furtive, ac propterea excommunicatus, Episcopo concelebrat, quod nimirum novo titulo irregularitatem incurret, scilicet, quia in suscepto Ordine excommunicatus ministravit; ergo pari ratione idem dicendum erit in casu præsentis. Atque ita docuit Navarr., consil. 8 n. 2, in princ., et 4, in princ., de Cleric. excom. ministr., et Salzedo in Practica criminali, c. 26, circa finem, ubi refert quosdam Theologos ejusdem fuisse sententiæ.

70. *Pars negans suadet et præfertur.* — Pii II Extravag. expenditur. — Nihilominus contraria sententia suaderi potest, quia mi-

nisterium illud, quod ordinati omnes cum Episcopo exercent, non censetur, moraliter loquendo, actus distinctus ab ipsa ordinatione; ergo cum ratione ordinationis incurrat suspensio, non potest incurri irregularitas propter alia ministeria, quæ sunt quasi circumstantiæ illius actus. Antecedens notum est, quia tota actio Episcopi a principio usque ad finem officii est unus actus moralis, ad quem reliqui ordinantur. Consequentia vero probatur, tum quia propter cooperationem ad unum et eundem actum non debet quis simul suspensionem et irregularitatem incurere; tum maxime quia jura, quæ ferunt irregularitatem in clericum in suo Ordine ministrantem, intelliguntur de ministrante actu distincto ab ordinatione sua; ergo propter ministerium in ipsa ordinatione exhibitum, quod est quasi pars vel accidens ejusdem ordinationis, non incurret prædictam irregularitatem, quia hæc non incurritur, nisi in casu a lege præscripto. Quod autem hic sit sensus illarum legum, ostenditur primo ex ipsa distinctione, quam illæ leges faciunt inter ordinationem et usum Ordinis; sic enim habet Pius II, in supra citata Extravag. : *A suorum Ordinum executione ipso jure suspensi sint, et si hujusmodi suspensione durante in eisdem Ordinibus ministrare præsumserint, eo ipso irregularitatem incurrant.* Et fere similia habet Sixtus V in suo motu proprio. Distinguunt ergo ordinationem ab Ordinis suscepti administratione, tanquam actiones distinctas; ergo non intelligunt irregularitatem incurrere propter ministerium in ipsamet ordinatione exhibitum. Et ad hoc magis persuadendum expendo verbum illud, *durante suspensione*, quod plane significat, suspensionem debere tempore præcedere, et post aliquam ejus durationem Ordinis ministerium subsequi; quod enim in ipsa rei generatione fit, non proprie dicitur ipsa re durante fieri, sed ipsa facta confieri. Nec satis est, si quis respondeat, jam præcedere suspensionem, et durare eo tempore, quod inter unam partem et aliam illius officii intercedit. Hoc (inquam) non satisfacit, quia non est hæc duratio metaphysice, sed morali modo pensanda; ita enim jura loquuntur; moraliter autem sicut tota illa actio una est, ita quidquid in ea faciunt hi, qui ordinantur, dicuntur facere in ordinatione sua, et consequenter in suspensione sua, si ibi suspendi contingat, potius quam *suspensione durante*. Rursus expendo verbum illud, *præsumserint*, quod significat

specialem temeritatem et audaciam seu contumaciam distinctam ab illa, quæ in tali ordinatione et suspensione committitur; unde non potest verbum illud vere attribui sic ordinato, propter ministerium, quod in ipsa ordinatione cum Episcopo exercet, quia illa non est nova præsumptio, sed est quid moraliter contentum in ipsamet Ordinis susceptione, tali modo et voluntate facta.

71. Unde etiam expendo vim illius conditionalis : *Si in eis ministraverint, seu ministrare præsumserint*; nam ex vi et proprietate illius, sermo est de ministerio distincto, et moraliter separabili ab Ordinis susceptione, et prorsus voluntarie assumpto post priorem ordinationem; at vero illa concelebratio, quæ fit cum Episcopo, non est ministerium nova voluntate susceptum, nec moraliter separabile ab ipsa ordinatione. Quod evidenter locum habet in presbyteris consecrantibus cum Episcopo, quia non solum non præsumunt aut voluntarie se ingerunt, sed etiam necessitate morali coguntur illud exercere, quia juxta usum Ecclesiæ illa cæremonia est inseparabiliter conjuncta cum ordinatione, et esset magnum scandalum se separare aut illam omittere, præter infamiam et notam, quam inde incurreret ordinatus, id non faciens. Quæ necessitas non videtur esse tanta in subdiacono vel diacono, quantum ad ministerium cantandi solemniter Epistolam aut Evangelium, quia non omnes, sed unus tantum ex his, qui ordinantur, illud facere solet, et ideo facilius posset aliquis sine scandalo aut nota excusari. Sed nihilominus etiam in his sufficienter procedit illa ratio, tum quia si esset tantum unus sic ordinatus, idem fere omnino in eo procederet; per accidens autem est quod sint plures; tum etiam quia etiam quando sunt plures, si quis non se ingerat, sed invitetur et rogetur, licet consultius faciat, se excusando, si facile possit, tamen moraliter non debet ad id obligari, ne aliquam suspicionem aut notam præbeat, nec poterit dici ex præsumptione id facere, tale ministerium acceptando.

72. *Ex jure antiquo confirmatur eadem pars.* — Et confirmatur tota hæc ratio, quia non solum hæc specialia jura, quæ in particulari de hac suspensione in susceptione Ordinum, et ministerio postea subsequuto loquuntur, sed etiam omnia antiqua, quæ irregularem faciunt eum, qui suspensus ministrat, semper loquuntur de suspensione prius contracta, et de usu Ordinum subsequente per

actum omnino distinctum, ut patet ex cap. 4, et cap. Is qui, de Sentent. excom., in 6, ibi : *In suo officio agens sicut prius*, et in cap. 4 de Sent. et re judic., in 6, ibi : *Si suspensione durante damnabiliter ingesserit se divinis*. Et eodem modo loquuntur multa decreta, 44, q. 3. Cum ergo simus in materia pœnali et odiosa, et jura omnia in proprietate sermonis magis inclinent in benignum sensum, videlicet quod hæc irregularitas non contrahatur, nisi per actum moraliter distinctum ab eo, quo suspensio contracta fuit, non debemus ea ad sensum magis rigorosum retorquere.

73. *Ex praxi Cancellariæ idem ostenditur.* — *Idem argumento Extr. Sixt. V roboratur.* — Accedit præterea, quod in quodam scholio addito ad consil. 8 Navarri circa primam opinionem advertitur juxta stilum Cancellariæ hos non reputari irregulares; nam cum sacerdote ordinato ante legitimam ætatem, si postea non celebravit, non dispensatur tanquam cum irregulari, sed solum absolvitur a suspensione, et eo ipso censetur manere habilis ad celebrandum, quod secus est quando postea celebravit, quia tunc præter absolutionem a suspensione, specialis dispensatio ab irregularitate necessaria reputatur; ergo signum est illam celebrationem cum Episcopo non censeri sufficiens ministerium Ordinis ad incurrendam irregularitatem. Accedit tandem, quod Sixtus V hujusmodi suspensos propter ministrationem irregulares effectos, privabat omnibus officiis et beneficiis Ecclesiasticis, et inhabiles faciebat ad alia recipienda; at nemo dicit stante illa lege in sua vi sacerdotem sic ordinatum et suspensum, etiamsi postea non celebret, ex vi tantum eorum, quæ in ordinatione gessit, esse privatum omnibus beneficiis et officiis et voce activa et passiva, etc.; ergo dicendum non est illum factum esse irregularem. Propter quæ sententia hæc probabilior mihi videtur, quam tenuit Medina fere sine probatione in Summa, lib. 4, c. 44, § 8; Henriquez, lib. 43 de Excomm., cap. 40, E, cap. 43, F, et lib. 44, cap. 3, n. 6, X, ex alio fundamento, quia idem actus non punitur duplici pœna, quod nunc examinare non licet.

74. *Partis affirmantis fundamentum solvitur.* — Ad fundamentum vero contrariæ sententiæ quidam respondent negando illam celebrationem cum Episcopo esse proprium usum Ordinis suscepti, quia non ea intentione et modo fit, ut actum celebrandi quis exercent, sed solum tanquam appendicem ad Ordi-